LUDWIG ADOLF SIMIGINOWICZ-STAUFE (1832–1897). 180 DE ANI DE LA NAŞTERE

ŞTEFĂNIŢA-MIHAELA UNGUREANU

Ludwig Adolf Simiginowicz, „der Dichter der Liebe" / „poetul iubirii" – cum l-au numit bucovinenii[1] –, s-a născut la 28 mai 1832 în Suceava. Tatăl său era de origine ruteană, iar mama provenea dintr-o familie de germani emigrată din Württemberg[2]. A copilărit în oraşul natal, primind din partea mamei sale o educaţie în spirit german şi învăţând limbile română, germană şi ruteană, în care îşi va exprima ulterior talentul artistic deosebit[3].

Primii ani de şcoală (1849–1852) îi petrece la Suceava, ca elev al Gimnaziului, apoi urmează cursurile Şcolii Reale Inferioare din Cernăuţi, pregătindu-se pentru o carieră pedagogică. În 1852 pleacă la Viena, unde, prin intermediul profesorului Theodor Vernaleken, obţine un post de candidat pedagog la Şcoala Reală Superioară, în cartierul Schottenfeld. De asemenea, mai primeşte o bursă specială de studii la Universitatea din Viena. Urmează cursuri de istorie, geografie comparată, filosofie şi, la Institutul Politehnic, chimie şi fizică experimentală[4]. În 1856 susţine examenul ştiinţific pentru şcolile reale, iar un an mai târziu revine ca supleant la Gimnaziul de Stat din Cernăuţi. În 1858, numit învăţător, pleacă la Braşov, la Gimnaziul Romano-Catolic, unde îşi va continua activitatea didactică timp de 18 ani. Tot aici va intra în contact cu membrii

[1] Amy Colin, Alfred Kittner, *Versunkene Dichtung der Bukowina. Eine Anthologie deutschsprachiger Lyrik*, München, Wilhelm Fink Verlag, 1994, p. 399.

[2] Ludwig Adolf Staufe, *Basme populare din Bucovina*, Transcrierea textelor în limba germană şi Introducere de Helga Stein; Traducere din limba germană, Cuvânt introductiv şi note de Viorica Nişcov, Bucureşti, Editura Saeculum I. O., 2010, p. 24.

[3] Amy Colin, Alfred Kittner, *loc. cit.*

[4] Helga Stein, *L. A. Staufe –Simiginowicz şi basmele sale româneşti din Bucovina*, în „Cercetări etnologice româneşti contemporane", Bucureşti, nr. 1, vol. III, 2007, p. 39.

Analele Bucovinei, **XX**, *2* (41), p. – , Bucureşti, 2013

BDD-A32938 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:34:05 UTC)

ASTREI. În 1859 se căsătoreşte cu Therese Goldschmidt, originară din Braşov[5]. În 1876 se reîntoarce la Cernăuţi, unde este numit profesor titular la Institutul Pedagogic Cezaro-Crăiesc pentru Învăţătoare[6], funcţie pe care o va deţine până la trecerea sa în nefiinţă, la 19 mai 1897.

Lucrările lăsate de el vor fi distruse în mare parte în timpul invaziei ruse în Bucovina din Primul Război Mondial.

Ludwig Adolf Simiginowicz este cunoscut nu doar ca pedagog, ci, mai cu seamă, în calitate de scriitor, publicist, traducător şi etnograf.

Scriitorul a ales să-şi semneze creaţiile cu un pseudonim, Staufe, aşa cum procedau mulţi autori la acea vreme. Adolf Kittner, în cunoscuta antologie *Versunkene Dichtung der Bukowina* [Poezia uitată a Bucovinei], opinează că autorul a adăugat şi numele Simiginowicz la pseudonimul Staufe pentru a evidenţia dubla moştenire culturală primită: cea ruteană şi cea germană. Helga Stein, în volumul consacrat basmelor româneşti culese de acesta, susţine că adăugarea celui de-al doilea nume se datorează unor „influenţe politice, mai cu seamă cele venind din direcţia naţionaliştilor români", care „l-au făcut să reflecteze la originea sa ucraineană şi să-şi adauge consecvent numele real de familie înainte sau după pseudonimul ales"[7].

Debutul său literar a fost unul foarte timpuriu. Elev de gimnaziu fiind, în anii 1849 şi 1859, publică poezii şi nuvele în diverse reviste literare din Monarhia Habsburgică, ca de pildă revista „Iris", care apărea la Graz sub coordonarea lui Caejetan Cerri, apoi „Österreichische Illustrierte Zeitung" [Ziarul austriac ilustrat] din Viena, „Galicia" din Lemberg şi „«Phoenix». Zeitschrift für Literatur, Kunst, Geschichte, Vaterlandskunde, Wissenschaft und Theater" [„Phoenix". Revistă pentru literatură, artă, istorie, etnografie, ştiinţă şi teatru]. Această din urmă publicaţie era editată de Ignaz Vinzenz Zingerle, care avea să joace un rol deosebit în activitatea lui Staufe[8].

Perioada de debut literar a lui Adolf Simiginowicz-Staufe se suprapune peste situaţia politică din anii 48–50 ai secolului al XIX-lea, cu care se confrunta Bucovina în încercarea de a-şi câştiga autonomia faţă de Galiţia şi peste eforturile intelectualilor vremii de a atrage atenţia asupra provinciei şi asupra numeroaselor ei etnii, provincie văzută ca o Monarhie Austro-Ungară în miniatură[9], în care fiecare naţionalitate avea dreptul la progres cultural şi afirmare a propriei identităţi. Astfel se explică angajarea lui Staufe, la vârsta de numai 16 ani, în evenimentele

[5] *Ibidem*.
[6] Ludwig Adolf Staufe, *op. cit.*, p. 49.
[7] *Ibidem*, p. 24.
[8] *Ibidem*, p. 25. Vezi şi Ion Lihaciu, *Czernowitz 1848–1918. Das kulturelle Leben einer Provinzmetropole*, Kaiserslautern und Mehlingen, 2012, Parthenon Verlag, p. 75.
[9] Helga Stein, *loc. cit.*, p. 39.

BDD-A32938 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:34:05 UTC)

revoluționare din Cernăuți, prin redactarea unui manifest revoluționar, semnat A. Sand. Acest gest trebuie înțeles ca un act de patriotism fervent şi nu de naționalism. Treptat, această efervescență tinerească şi revoluționară va fi înlocuită de o maturizare, în sensul de mediere între provincia aflată la marginea imperiului şi capitala Austriei, rol pe care Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe şi-l va asuma conştient în toate întreprinderile sale ulterioare pe plan literar-cultural.

Opera sa cuprinde volume de lirică, antologii, proză şi studii diverse.

Primul volum de poezii, intitulat *Heimatsgrüsse aus Niederösterreich* [Salutări de-acasă, din Austria Inferioară], se publică în 1855.

De o semnificație deosebită şi prilejuită de înființarea Bibliotecii Țării a fost inițiativa lui Staufe de a alcătui unui volum de poezii semnate de autori bucovineni, prin vânzarea căruia să se contribuie la mărirea efectivului de cărți al acestei biblioteci. Staufe însuşi a donat o colecție de volume de poezie, din care, potrivit afirmației lui Karl Emil Franzos, „nu lipsea nici un nume important al liricii germano-austriece”[10]. Această culegere de poezii avea să fie prima antologie lirică alcătuită în Bucovina. Lucrarea a apărut la editura lui Carl Gerold din Viena, în ediție de lux, cu hârtie fină şi coperți cu chenar auriu, având titlul *Album neuester Dichtungen* [Album de poezie nouă]. Dar valoarea acestui volum nu era dată doar de aspect. Mult mai mult valorau contribuțiile autorilor, unii amintiți anterior: Caejetan Cerri, Ignaz Zingerle, apoi Ludwig Julius Semlitsch, un bun prieten al lui Staufe din perioada petrecută la Viena, Ernst Rudolf Neubauer, Felix Schwarz, Johann Baptist Klemsch. Despre cel din urmă, Staufe afirma, în lucrarea *Erinnerungen aus dem älteren Czernowitz* [Amintiri din Cernăuții de odinioară], că „nimeni nu a cultivat mai bine decât el forma poetică”[11].

În volum nu apar, totuşi, nume precum Moritz Amster sau Leon Leberg, care la data publicării *Albumului* debutaseră deja ca autori. Explicația se află în autobiografia scriitorului, trimisă în 1868 lui Karl Emil Franzos, şi anume: „Fiii Bucovinei, cel puțin sub aspect beletristic, nu sunt atât de activi încât să aibă curajul de a-şi prezenta creațiile publicului”. De aceea în antologie apar doar patru autori bucovineni[12].

Albumul a avut un succes deosebit, bucurându-se de critici favorabile în ziarele şi revistele Monarhiei şi, foarte important, a fost receptat pozitiv în mediul literar vienez. Deşi intenționa să publice şi un al doilea volum, Staufe a decis să plece la Viena, pentru a se dedica studiului şi carierei sale.

Se poate afirma că Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe a fost cel care a introdus antologia literară ca gen în Bucovina. Această formă de publicare a fost

[10] Ion Lihaciu, *op. cit.*, p. 75.
[11] *Ibidem*, p. 77.
[12] *Ibidem*.

BDD-A32938 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:34:05 UTC)

reluată 12 ani mai târziu, adică abia în anii ’60 şi ’70 ai secolului al XIX-lea. Este vorba aici de seria de volume intitulate *Buchenblätter. Deutsche Dichtung aus der Bukowina*], editate de Wilhelm Cappileri, în 1864, Karl Emil Franzos, în 1870 şi Johann Georg Obrist, în 1871. Autorii bucovineni care publică în aceste volume sunt: Moritz Beill, Heinrich Bresnitz, Wilhelm Cappilleri, Leo Christofor von Issakiewicz, Josef Kunz, Iancu Lupul, Teodor Lupul, Gustav Adolf Nadler, Ludwig Plohn, M. S. Rabener, Isidor Friedrich Sauerquell, Franz Adolf Wickenhauser[13].

În 1875, L. A. Staufe, împreună cu Moritz Amster editează cel de-al patrulea volum de antologie lirică, prilejuit de inaugurarea Universităţii din Cernăuţi. Lucrarea, intitulată *Poetisches Gedenkbuch. Festgeschenk zur Feier des hundertjährigen Jubiläums der Vereinigung des Herzogtums Bukowina mit dem österreichischen Kaiserstaate und der Inauguration der Universität in Czernowitz*, aduna în paginile sale creaţii semnate atât de autori din Bucovina – o treime din totalul de contribuţii aduse la realizarea volumului – cât şi autori consacraţi ai scenei literare vieneze: Marie von Ebner-Eschenbach, Franz Grillparzer, Anastasius Grün, Eduard Bauernfeld –, cu materiale originale, nepublicate încă la acea vreme[14].

Ludwig Adolf Simiginowicz Staufe a desfăşurat şi o bogată activitate de traducător, completată în mod fericit de interesul pentru etnografie şi pentru folclorul minorităţilor naţionale din Bucovina. În 1865 îi apare la Viena volumul *Romanische Poeten. In ihren originalen Formen und metrisch übersetzt* [Poeţi români. Traduceri în formă şi metru originale], în care traduce poezii semnate de 21 de autori români, între alţii Costache Conachi, Enăchiţă Văcărescu, George Sion, Grigore Alexandrescu, Dimitrie Bolintineanu. În acest volum, în capitolul *Poezia populară*, sunt preluate zece poezii din *Doinele şi lăcrimioarele* lui Vasile Alecsandri, alături de o explicaţie detaliată a noţiunilor de „horă” şi „doină”. Cu acest volum, Staufe nu dorea doar să popularizeze, „într-o limbă de circulaţie mostre de poezie românească contemporană lui, ci mai ales să atragă atenţia asupra faptului că o lucrare de istorie a limbii şi literaturii române încă lipsea, ce-i drept, dar putea fi aşteptată curând din partea unui T. Cipariu sau Aron Pumnul. Totodată, Staufe urmărea să arate că la marginea Monarhiei se desfăşura o viaţă literară vie”[15].

[13] Ion Lihaciu, *Ein Dichter als Bindeglied und Brückenschläger zwischen den Wienern und den Bukowinern (Ludwig Adolf Staufe-Simiginowicz, ein Mittler zwischen dem Zentrum und der Peripherie)*, în Philip Wascher, *Literarische Brückenbauer und Brückenstürzer. Deutschsprachige Autoren zwischen Sprachen und Kulturen, 1850–1950*, Iaşi-Konstanz, Editura UAIC-Hartung Gorre, 2007, p. 61.

[14] *Ibidem*, p. 62.

[15] Ludwig Adolf Staufe, *op. cit.*, p. 46.

BDD-A32938 © 2013 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:34:05 UTC)

În aceeaşi direcţie se înscrie şi culegerea de legende din Bucovina, *Volkssagen aus der Bukowina*, care apare, în 1885, la Cernăuţi. Volumul conţine 120 de legende, dintre care 41 sunt considerate de autor româneşti[16].

De asemenea, Ludwig Adolf Staufe traduce cântece populare din folclorul rutean şi malorus. În 1888 publică la Leipzig volumul *Kleinrussische Volkslieder* [Cântece populare maloruse]. O serie de basme şi legende prelucrate nuvelistic se tipăresc în „Czernowitzer Allgemeine Zeitung", „Bukowiner Hauskalender" şi „Czernowitzer Zeitung", de exemplu *Rutenische Volksmärchen* [Basme rutene].

Totuşi, cea mai importantă lucrare etnografică, una dintre cele mai vechi colecţii de proză populară românească, o reprezintă basmele populare din Bucovina, *Romanische Volksmärchen*, din anul 1852, aflate în manuscris la Biblioteca Naţională din Viena şi tipărite integral abia în 2010[17]. Staufe a tradus în limba germană 48 de naraţiuni populare româneşti, câteva dintre ele apărând, în 1853 şi 1855, în „Revista de mitologie şi etnografie"/„Zeitschrift für Mythologie und Sittenkunde" din Göttingen, editată de Julius W. Wolf.

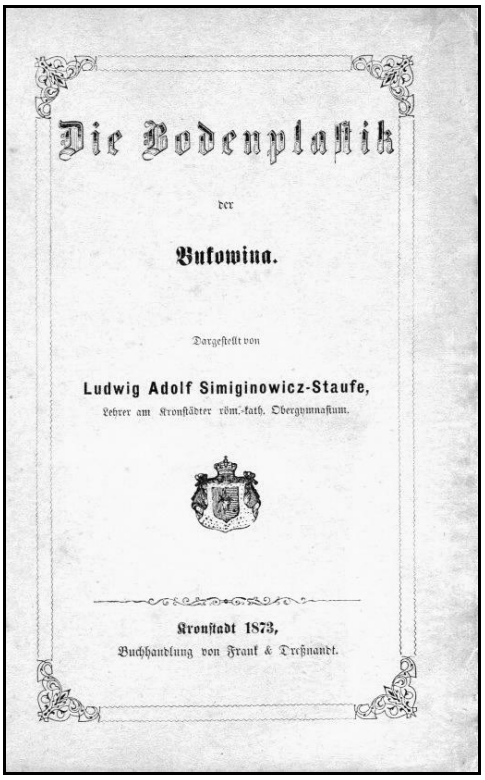
Într-un cadru mai general, culegerea de basme româneşti a lui Staufe, ca şi toate celelalte traduceri din folclorul bucovinean, se înscriu în mişcarea de promovare a mitologiei şi literaturii populare iniţiată de fraţii Jakob şi Wilhelm Grimm în primele decenii ale secolului al XIX-lea.

Se cuvine să menţionăm şi o lucrare monografică, pe care L. A. Staufe o publică în 1884, la Cernăuţi: *Die Völkergruppen der Bukowina: Ethnographisch-kulturhistorische Skizzen* [Grupurile etnice din Bucovina. Schiţe etnografice şi cultural-istorice].

Preocupările sale s-au extins şi în domeniul geografiei. În 1873 realizează la Braşov, pentru Expoziţia Mondială de la Paris, o hartă a reliefului din Bucovina (*Reliefkarte der Bukowina*) şi scrie un studiu intitulat *Die Bodenplastik der Bukowina*. În 1896, la Cernăuţi, publică lucrarea *Das Pruthtal in Galizien und der Bukowina* [Valea Prutului în Galiţia şi Bucovina].

[16] *Ibidem*, p. 50.
[17] Vezi nota 1.

BDD-A32938 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:34:05 UTC)

Die Bodenplastik
der
Bukowina.
Dargestellt von
Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe,
Lehrer am Kronstädter röm.-kath. Obergymnasium.
Kronstadt 1873,
Buchhandlung von Frank & Dreßnandt.

Concluzionând, putem afirma că Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe a fost un cărturar de seamă, un precursor al cercetării etnografice şi folcloristice din Bucovina Habsburgică şi un scriitor care a considerat că munca sa poate fi o punte de legătură între provincia aflată la periferia Imperiului şi Occident.

BDD-A32938 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:34:05 UTC)

LUDWIG ADOLF SIMIGINOWICZ-STAUFE (1832–1897). 180 DE ANI DE LA NAŞTERE

ŞTEFĂNIŢA-MIHAELA UNGUREANU

Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe (1832–1897). 180 Jahre seit seiner Geburt

(*Zusammenfassung*)[*]

Der Artikel ruft das Leben und das Werk von Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe (1832–1897) hervor. Es werden seine Tätigkeit als Journalist, Schriftsteller und Übersetzer, sowie seinen wichtigen Beitrag zur Entwicklung der Bukowiner ethnographischen und folkloristischen Forschung besonders hervorgehoben.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe, Dichter, Übersetzer, Volksmärchen, Bukowiner ethnographische und folkloristische Forschung.

[*] Traducere: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

BDD-A32938 © 2013 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:34:05 UTC)